

quæ continentur in alijs libris, de utraque affectione memoriae prodidit. Sed ut dixi, quum omnia, aut certè plurima sint adhuc in his perplexa, multisque difficultibus inuoluta: nemo me damnare debet, si post eos, tantosque viros de eadem re scribere aggredior. Id enim facio, non quod me illis, quos omni honore, & authortate dignos censeo, præferre velim (ut quidam malè interpretantur) sed quod putem mihi licere, quod apud maiores nostros omnibus semper fuit non olum concessum, sed etiam laudabile, & gloriosum: in honestis in quam studijs versari, omniue industria laborare, vt meliora inueniantur, & vt uno verbo expediam, liberè dicere quod sentio, præsertim in re, quam ex meo officio, multos annos docendo, sœpè, ac diligenter pertractare, alijsque enarrare sum coactus, & alij ex suis controuersijs maximè dubiam reliquerunt. Nec aliquis, me hercule, desperare debet, se multo labore, & studio, in eo quod alij negligenter excoluerunt, ineliora iuuenire posse. Nam, vt pulchrè ait Cicero, eos nequaquam probare debemus, qui ad quamcumque sunt disciplinam quasi tempestate delati, ad eam, tanquam ad saxum, adhærescant, dicuntque omnia se credere velle ei, quem iudicant fuisse sapientem. Nos enim (vt idem ait) contra omnes dicere, qui scire sibi videntur, solemus, & liberiores, solutoresque esse volumus. Sed nè magis vni quam alteri assentiri velle videamur, scilicet vel Aristotelem, aliosque philosophos repræhendere, Galeni, aut medicorum authitate persuasi, aut eum reliquis omnibus præferre, philosophis plus equo additi, illorum sententia de hac re aperienda est, quo facilius nostra quoque opinio interponi possit. Qua quidem in re, primùm docebimus, quid somnum, & vigiliam faciat. Nam ex hoc reliqua postea facilius intelligi poterunt.

*A quibus causis, & quo modo fiant Somnus & Vigilia ex Aristotelis opinione. Caput primum.*



LIORVM Philosophorum opinionem de causis, quæ somnum, & vigiliam parciunt, refellere, superstium esse arbitror: propterea, quod solo iam multis seculis vigente Aristotele, nulla sit amplius illorum authoritas: vel quod etiam ignoratis illorum fundamentis, inanis reddatur omnis disputatio. Quapropter Aristotelis sententiam inter omnes philosophos excutiendam esse duco, quam si parùm probabilem esse ostendemus, non erit profecto, vt alios, quos ipse suu virtute extinxit, refellere aggrediamur. Putat igitur Aristoteles somnum fieri à vapore, genito vi caloris in alimenti concoctione, elatoque postea ad cerebrum, ibiq; conuerso in humorem, ab ipsius cerebri frigiditate, quod tactu (vt ille ait) frigidum sentitur, eo modo, quo pluia ex vapore, in aere frigido fieri agnoscitur, qui humor quum grauitatem pariat, deorsum pellitur, & descendens per venas, calorem repellit versus cor, illudq; refrigerat: vnde per antipristasim vocatum, somnus inquit oboritur. Hunc humorem calidum esse oportere scribit: quandoquidem is qui frigidus est, somnum procreare nequit, vt ostendunt soporosi affectus, quos ex calida materia simul somnum refrigerationem, causas verò illius calidas esse statuit. Atque hæc quidem partim in libro de Somno & vigilia, partim secundo de Partibus animalium, & in Problematis, tradit. Quia quidem in re, illud primum probare non possum, quod vnicā causam somni ponat. Parit enim, eo etiam authore, vigilia somnum: quandoquidem animalia vigilando, & exercendo sua munia, tandem comedere, illud primum probare non possum, quod vnicā causam somni ponat. Parit enim, eo etiam authore, vigilia somnum: quandoquidem animalia vigilando, & exercendo sua munia, tandem coquuntur quiescere, & dormire, diciturq; ab illo, somnus impotentia esse, facta propter excessum vigilandi. Atqui vigilia cibus non est, nec alimenti, aut vaporis ab eo geniti ratione, somni potest esse causa. Idem facit exercitatio. Nam à labore altus, suaussimusq; somnus, animalia occupat: idq; non ob vapores à cibo eleuatos, nec ob humorem: vt potè vniuerso corpore violentius aliquando exercitato, contingere potest. Sic quæ sunt frigida solum, aut siccitate coniuncta, veluti mandragore cortex, in corpus assumpta, somnum conciliant: non eo profecto, quod vapores gignant, quos potius absunt siccitate: aut genitos capiti subministrent, nimirum repugnante frigiditate, quæ densa fortis frigida, somnos excitant, & eos quidem longos, sicut Hippocrates quoque in Aphorismis memorizat: quod certè non sit, quia mittantur vapores à cibo: nam illa eos repellunt à cerebro, si qui